

مهارت آموزی

امام علی علیه السلام:

الْعِبَادَةُ عَشْرَةَ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ أَجْزَاءٍ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ

عبادت ده بخش است که نه بخش آن در کار و تلاش برای به دست آوردن روزی حلال است.

مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۱۲

مقدمه

مهارت آموزی موضوعی است که امروز به دلیل شرایط جامعه، در کانون توجه مسئولین قرار گرفته است و به عنوان دغدغه‌ای جدی مطرح می‌گردد. دلایل این امر، کثرت جوانان بیکار و هدر رفت منابعی است که صرف تربیت نوجوانان و جوانان می‌گردد. داشتن اشتغال یکی از عوامل موثر در جلوگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی است و همچنین زمینه لازم و مناسب برای پرورش و بروز خلاقیت‌ها و نوآوری، تقویت روح کاوشگری و تحقیق و تعقل در افراد است. فراهم آمدن اشتغال در سنین لازم نیازمند داشتن مهارت در زمینه‌های لازم برای اشتغال است. از این رو در فصل هفتم سند تحول بنیادین به این مهم توجه شده و در راهکار ۵-۶ تنظیم و اجرای برنامه جامع کار آفرینی و مهارت‌آموزی برای تمام دوره‌های تحصیلی به‌ویژه دانش آموزان دوره متوسطه مورد توجه و تاکید قرار گرفته است.

اهداف

- ۱- تقویت تفکر مهارت‌آموزی در دانش‌آموزان
- ۲- تقویت فرهنگ کار و تلاش و اهمیت پرداختن به آن
- ۳- ایجاد تفکر و ضرورت مهارت‌آموزی در مربیان و اولیا و دانش‌آموزان
- ۴- تقویت خودباوری دانش‌آموزان در کسب تجارب علمی و اقدام به آن‌ها
- ۵- استفاده از توانمندی‌های مختلف دانش‌آموزان
- ۶- آشنایی دانش‌آموزان با حرفه‌ها و فعالیت‌های جاری در جامعه متناسب با امکانات مدارس

مسئول اجرا: معاون آموزشی	زمان برنامه‌ریزی: تابستان
زمان اجرا: در طول سال تحصیلی	زمان ارزشیابی: پایان نوبت اول و دوم

مسئول اجرا

اجرای برنامه مهارت‌آموزی در دبستان با مسئولیت معاون آموزشی و در دبیرستان با مسئولیت معاون پژوهشی مدرسه خواهد بود. برنامه‌های مربوط به مهارت‌آموزی در شورایی مرکب از مدیر و معاونان آموزشی، تربیتی، پژوهشی و اجرایی بررسی و تنظیم می‌گردد.

شرح وظایف مسئول اجرای مهارت‌آموزی در هر مدرسه

- ۱- برنامه‌ریزی برای مهارت‌های هر سال تحصیلی زیر نظر شورای مهارت‌آموزی
- ۲- فراهم آوردن امکانات لازم برای کلاس‌های پیش‌بینی شده برای هر سال تحصیلی
- ۳- دادن اطلاعات به خانواده‌ها در نیمه‌ی اول مهرماه برای انتخاب رشته‌های مهارتی. در اطلاعات از علاقه و مهارت‌های دانش‌آموزان مطلع می‌گردیم.
- ۴- ارتباط با مراکز فنی و حرفه‌ای برای دعوت از اساتید هر رشته
- ۵- صدور گواهی پایان دوره برای هر یک از دانش‌آموزان
- ۶- تشکیل پرونده مهارت‌آموزی برای دانش‌آموزان و نگهداری سابقه مهارت‌های آموخته شده آنان

۷- شرکت در جلسات شورای مهارت‌آموزی مدرسه، موسسه و سایر جلسات ذیربط

۸- ارائه گزارش فعالیت‌های هر سال تحصیلی در جلسات اولیا

- ۹- برگزاری نمایشگاه از دستاوردها و عملکرد دوره‌های مهارت‌آموزی
- ۱۰- ارتباط برقرار کردن با پژوهش‌سراها و پارک‌های فناوری و مراکز تولیدی، صنعتی و فنی برای بازدید دانش‌آموزان

نکات قابل توجه در برنامه مهارت‌آموزی

- ۱- هر مدرسه در هفته حداقل دو زنگ درسی، ترجیحاً یک بعدازظهر را برای مهارت‌آموزی دانش‌آموزان اختصاص می‌دهد.
- ۲- در هر سال تحصیلی دانش‌آموزان با چهار مهارت آشنا می‌شوند که حتی المقدور خودشان از بین مهارت‌های پیشنهاد شده از سوی مدرسه انتخاب می‌کنند.
- ۳- نمونه مهارت‌هایی که می‌تواند مورد پیشنهاد و آموزش قرار گیرد عبارتند از:
گل‌کاری، نجاری، آشپزی، کار با فلز، سفالگری، آشنایی با کار کردن لوازم برقی، سیم‌کشی ساختمان، معرق، مکانیکی خودرو، نقاشی ساختمان، تعمیر دوچرخه، بنایی، خیاطی و تعمیر موبایل، فن خطابه، خوشنویسی با قلم‌نی، حسابداری، کامپیوتر، کمک‌های اولیه، ورزش (چند رشته)، نمایش، داستان‌نویسی و داستان‌گویی، فیلمبرداری، خبرنگاری، روزنامه‌نگاری، ساخت مواد شوینده، طب سنتی، چاپ و انتشارات.
- ۴- آشنا کردن عملی دانش‌آموزان با قانون اساسی کشور و توجه به قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضائیه در راستای توجه به ساحت تعلیم و تربیت سیاسی اجتماعی.
- ۵- برای هر فرد یک مهارت ویژه (مهارتی که دانش‌آموزان در آن استعداد بیشتری داشته باشند و علاقه نشان دهند) در نظر گرفته می‌شود (کشف می‌شود) و با حمایت خانواده و دانش‌آموزان در آن با آموزش تخصصی‌تر ماهر می‌گردد. (با مراجعه و معرفی به مراکز تخصصی خارج از مدرسه).
- ۶- برای هر مقطع تحصیلی برنامه سه‌ساله تنظیم می‌گردد به طوری که دانش‌آموزان پس از گذراندن سه سال تحصیلی با دوازده حرفه آشنایی پیدا می‌کنند.
- ۷- اهمیت مهارت‌آموزی در جلسات آموزش خانواده برای اولیا تبیین می‌گردد تا همراهی‌های لازم از سوی اولیا صورت پذیرد.
- ۸- اهمیت و ضرورت مهارت‌آموزی در شوراها و آموزش‌های مدرسه برای همکاران تبیین می‌گردد.

- ۹- دانش‌آموزان در کلاس‌های درس با ارزش و اهمیت مهارت‌آموزی آشنا می‌شوند.
- ۱۰- پس از گذراندن مهارت‌ها در هر سال تحصیلی، گواهی گذراندن آن دوره توسط مسئول اجرای مهارت‌آموزی برای هر یک از دانش‌آموزان صادر و به وی اعطا می‌گردد.
- ۱۱- سوابق دوره‌های گذرانده شده دانش‌آموزان در پوشه مهارت‌آموزی آنان ثبت می‌گردد.
- ۱۲- حتی الامکان سعی می‌گردد تکالیف مهارت محور برای دانش‌آموزان تعیین شود.
- ۱۳- در انجام مهارت‌آموزی دانش‌آموزان از مشارکت انجمن اولیا و مربیان استفاده به عمل می‌آید.
- ۱۴- ذی‌ربطان این شیوه‌نامه که باید در جریان اجرای آن قرار گیرند، عبارتند از: مدیر، معاون آموزشی یا پژوهشی، معلمان و مربیان.

بررسی موارد شیوه‌نامه شماره ۱۰ / مهارت‌آموزی

ردیف	شرح	بلی	خیر	امتیاز
۱	آیا در مدرسه شورای مهارت‌آموزی طبق شیوه‌نامه مؤسسه تشکیل شده است؟			
۲	آیا برنامه‌های مهارت‌آموزی با مسؤولیت معاون آموزشی یا پژوهشی مدرسه اجرا می‌شود؟			
۳	آیا امکانات لازم برای کلاس‌های پیش‌بینی شده مهارت‌آموزی فراهم شده است؟			
۴	آیا در جلسات آموزش خانواده اهمیت مهارت‌آموزی دانش‌آموزان برای اولیا تبیین شده است؟			
۵	آیا اهمیت و ضرورت مهارت‌آموزی در شوراهای آموزشی مدرسه برای همکاران تبیین شده است؟			
۶	آیا جهت انتخاب رشته‌های مهارتی در نیمه اول مهرماه اطلاعیه‌ای به خانواده‌ها داده شده است؟			
۷	آیا برای دعوت از اساتید هر رشته با مراکز فنی و حرفه‌ای ارتباط لازم برقرار شده است؟			
۸	آیا در برنامه‌های مهارت‌آموزی دانش‌آموزان از ظرفیت و مشارکت انجمن اولیا و مربیان استفاده شده است؟			
۹	آیا دانش‌آموزان در کلاسهای درس با ارزش و اهمیت مهارت‌آموزی آشنا می‌شوند؟			
۱۰	آیا در هر مقطع تحصیلی در خصوص مهارت‌آموزی دانش‌آموزان برنامه سه ساله تنظیم شده است؟			
۱۱	آیا برای هر فرد یک مهارت ویژه (مهارتی که دانش‌آموز در آن استعداد و علاقه بیشتری دارد) در نظر گرفته می‌شود تا ضمن هماهنگی با خانواده به مراکز تخصصی خارج از مدرسه معرفی گردد؟			

*در هر ردیف با توجه به کیفیت اجرا امتیاز ۱ (کمترین) تا ۵ (بیشترین) در نظر گرفته می‌شود.

ردیف	شرح	بلی	خیر	امتیاز
۱۲	آیا معلمان در راستای برنامه‌های مهارت‌آموزی برای دانش‌آموزان تکالیف مهارت محور در نظر می‌گیرند؟			
۱۳	آیا از فعالیت‌های مدرسه در خصوص مهارت‌آموزی دانش‌آموزان، گزارشی به اولیا ارائه می‌شود؟			
۱۴	آیا در برنامه‌های مهارت‌آموزی با پژوهش‌سراها و پارک‌های فناوری و ... ارتباط برقرار شده است؟			
۱۵	آیا برای بازدید دانش‌آموزان از مراکز تولیدی صنعتی و فنی اقدامی صورت گرفته است؟			
۱۶	آیا در هفته حداقل ۲ زنگ کلاسی برای مهارت‌آموزی دانش‌آموزان اختصاص یافته است؟			
۱۷	آیا دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی با چهار مهارت آشنا می‌شوند؟			
۱۸	آیا در برنامه‌ریزی آموزش مهارت‌ها از نمونه مهارت‌های پیشنهادی مندرج در شیوه‌نامه مؤسسه استفاده شده است؟			
۱۹	آیا تاکنون از دستاوردها و عملکرد دوره‌های مهارت‌آموزی، نمایشگاهی در مدرسه بر پا شده است؟			
۲۰	آیا برای دانش‌آموزان در طی سال تحصیلی، گواهی پایان دوره صادر و به آنان اعطا می‌گردد؟			
۲۱	آیا سوابق دوره‌های گذرانده شده دانش‌آموزان در پوشه مهارت‌آموزی آنان ثبت می‌گردد؟			
۲۲	آیا مسؤول اجرای این شیوه‌نامه برای اجرای بهتر از تجربیات حداقل سه مدرسه موفق استفاده نموده است؟			
۲۳	آیا مسؤول اجرا، اهم فعالیت‌های این شیوه‌نامه را به شکل مناسب در سایت مدرسه بارگذاری نموده است؟			

اقدامات اصلاحی برای مواردی که اجرا نشده است:

نام و نام خانوادگی
و امضای مدیر

نام و نام خانوادگی
و امضای معاون مربوطه

نام و نام خانوادگی و امضای
مسئول مستقیم اجراء